UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

27 päivänä lokakuuta 2011 *

Asiassa C-47/10 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 27.1.2010 tehdystä valituksesta,

Itävallan tasavalta, asiamiehenään E. Riedl, avustajinaan Rechtsanwalt M. Núñez Müller ja Rechtsanwalt J. Dammann,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Scheucher-Fleisch GmbH, kotipaikka Ungerdorf (Itävalta),

Tauernfleisch Vertriebs GmbH, kotipaikka Flattach (Itävalta),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Wech-Kärntner Truthahnverarbeitung GmbH, kotipaikka Glanegg (Itävalta),

Wech-Geflügel GmbH, kotipaikka Sankt Andrä (Itävalta) ja

Johann Zsifkovics, kotipaikka Wien (Itävalta),

edustajinaan Rechtsanwalt J. Hofer ja Rechtsanwalt T. Humer,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja A. Stobiecka-Kuik, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), G. Arestis ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.4.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.6.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Itävallan tasavalta vaatii valituksellaan kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-375/04, Scheucher-Fleisch ym. vastaan komissio, 18.11.2009 antaman tuomion (Kok., s. II-4155; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla kumottiin komission 30.6.2004 tekemä päätös K(2004) 2037 lopullinen (jäljempänä riidanalainen päätös), joka koskee maataloustuotantoalan hyväksi Itävallassa myönnettyä valtiontukea NN 34A/2000 laatuohjelmille sekä merkinnöille ”AMA-Biozeichen” ja ”AMA-Gütesiegel”.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 EY:n perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) johdanto-osan ensimmäinen, toinen, kolmas ja kahdeksas perustelukappale kuuluvat seuraavasti:

”(1) tämän asetuksen olisi koskettava kaikilla aloilla myönnettäviä tukia, tämän kuitenkaan rajoittamatta tiettyjä aloja koskevissa asetuksissa säädettyjen erityisten menettelysääntöjen noudattamista; perustamissopimuksen [73] ja [87] artiklan soveltamiseksi komissiolla on seuratessaan voimassa olevaa tukea, tehdessään päätöksiä uusista tai muutetuista tuista ja toteuttaessaan toimenpiteitä, jotka koskevat komission päätösten tai ilmoittamista koskevien vaatimusten noudattamatta jättämistä, perustamissopimuksen [88] artiklan nojalla nimenomainen valtuus päättää, soveltuuko valtion tuki yhteismarkkinoille,

(2) komissio on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti kehittänyt ja ottanut käyttöön perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevan yhtenäisen käytännön sekä antanut useissa tiedonannoissa menettelysääntöjä ja -periaatteita; perustamissopimuksen [88] artiklassa tarkoitetun menettelyn toimivuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi tämä käytäntö olisi koonnettava ja vahvistettava asetuksella,

(3) perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamisesta annettavalla menettelyä koskevalla asetuksella lisätään avoimuutta ja oikeusvarmuutta,

– –

(8) tapauksissa, joissa komissio ei alustavan tutkinnan perusteella voi todeta tuen soveltuvan yhteismarkkinoille, olisi aloitettava muodollinen tutkintamenettely, jotta komissio voi kerätä kaikki tarvitsemansa tiedot tuen soveltuvuuden arvioimiseksi ja antaa asianomaisille osapuolille mahdollisuuden esittää huomautuksensa; asianomaisten osapuolten oikeudet voidaan parhaiten turvata perustamissopimuksen [88] artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn avulla".

3 Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

– –

h) 'asianomaisella osapuolella' jäsenvaltiota, henkilöä, yritystä tai yritysten yhteenliittymää, jonka etuihin tuen myöntäminen voi vaikuttaa, erityisesti tuensaajaa, kilpailevia yrityksiä ja alan järjestöjä."

4 Asetuksen II lukuun, jonka otsikko on "Ilmoitettua tukea koskeva menettely", sisältyvässä 4 artiklassa, jonka otsikko on "Ilmoituksen alustava tutkinta ja komission päätökset", säädetään seuraavaa:

"1. Komissio tutkii ilmoituksen heti sen saatuaan. Komissio tekee päätöksen 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8 artiklan soveltamista.

2. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitettu toimenpide ei ole tukea, se tekee asiasta tämän seikan toteavan päätöksen.

3. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitetun toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ei ole epäilyjä ja jos toimenpide kuuluu [EY 87 artiklan 1 kohdan] soveltamisalaan, se päättää, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille – –. Päätöksessä on mainittava, mitä perustamissopimuksen mukaista poikkeusta on sovellettu.

4. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitetun toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se päättää aloittaa [EY 88 artiklan 2 kohdassa] määrätyn menettelyn – –.

5. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut päätökset on tehtävä kahden kuukauden kuluessa. Tämä määräaika alkaa täydellisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Ilmoitusta pidetään täydellisenä, jos komissio ei pyydä lisätietoja kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai muun pyydetyn lisätiedon vastaanottamisesta. Määräaikaa voidaan jatkaa komission ja asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella. Komissio voi tarvittaessa asettaa lyhyempiä määräaikoja.

6. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti ja 5 kohdassa asetetussa määräajassa, tukea pidetään komission hyväksymänä. Tällöin asianomainen jäsenvaltio voi ottaa kyseiset toimenpiteet käyttöön ilmoitettuaan siitä ennalta komissiolle, jollei komissio tee tämän artiklan nojalla päätöstä 15 työpäivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.”

5 Samaan asetuksen II lukuun sisältyvän 6 artiklan, jonka otsikko on ”Muodollinen tutkintamenettely”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio ehdotetun toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Päätöksessä pyydetään asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa, joka yleensä on enintään yksi kuukausi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi jatkaa asetettua määräaikaa.”

6 Asetuksen N:o 659/1999 III lukuun, jonka otsikko on ”Sääntöjenvastaista tukea koskeva menettely”, sisältyvässä 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Komission päätökset”, säädetään seuraavaa:

”1. Mahdollista sääntöjenvastaista tukea koskevan tutkinnan tuloksista on tehtävä päätös 4 artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti. Jos on kyse muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä, menettely päätetään 7 artiklan mukaisella päätöksellä. Jollei jäsenvaltio noudata tietojen antamista koskevaa välipäätöstä, päätös tehdään saatavilla olevien tietojen perusteella.

2. Jos on kyse sääntöjenvastaisesta tuesta, 4 artiklan 5 kohdassa, 7 artiklan 6 kohdassa ja 7 artiklan 7 kohdassa asetettu määräaika ei sido komissiota, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 artiklan 2 kohdan soveltamista.

3. Tämän asetuksen 9 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin.”

7 Asetuksen VI lukuun, jonka otsikko on ”Asianomaiset osapuolet”, sisältyvässä 20 artiklassa, jonka otsikko on ”Asianomaisten osapuolten oikeudet”, säädetään seuraavaa:

”1. Asianomaiset osapuolet voivat 6 artiklan mukaisesti tehdä huomautuksia muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta komission päätöksestä. Asianomaisille osapuolille, jotka ovat tehneet tällaisia huomautuksia, ja kaikille yksittäisen tuen saajille toimitetaan jäljennös komission 7 artiklan mukaisesti tekemästä päätöksestä.

2. Asianomaiset osapuolet voivat toimittaa komissiolle tietoja oletetuista sääntöjenvastaisista tuista ja tuen väärinkäytöstä. Jos komissio katsoo, että sillä ei saamiensa tietojen perusteella ole riittävää syytä ottaa kantaa asiaan, se ilmoittaa tästä asianomaiselle osapuolelle. Jos komissio tekee päätöksen asiassa, jota toimitetut tiedot koskevat, se toimittaa jäljennöksen päätöksestä asianomaiselle osapuolelle.

3. Asianomaiset osapuolet voivat pyynnöstään saada jäljennöksen 4 artiklan, 7 artiklan, 10 artiklan 3 kohdan ja 11 artiklan mukaisista päätöksistä.”

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artikla koskee kyseisen tuomioistuimen prosessinjohtotoimia ja 81 artikla sen tuomioiden sisältöä.

Asian tausta

9 Asian taustalla olevat tosiseikat on selostettu valituksenalaisen tuomion 1–12 kohdassa. Tämän muutoksenhakuasian käsittelyä varten ne on aiheellista tiivistää seuraavasti.

10 Vuonna 1992 Itävallan tasavallassa säädettiin liittovaltion laki Agrarmarkt Austria -nimisen markkinasääntelyelimen perustamisesta (Bundesgesetz über die Errichtung der Marktordnungsstelle ”Agrarmarkt Austria”; BGBl. nro 376/1992; jäljempänä vuoden 1992 AMA-laki).

11 Kyseisessä laissa perustetaan Agrarmarkt Austria -niminen julkisoikeudellinen oikeushenkilö (jäljempänä AMA), jonka tehtävänä on edistää maataloustuotteiden markkinointia. AMA:n operatiivisesta toiminnasta huolehtii Agrarmarkt Austria Marketing GmbH -yhtiö (jäljempänä AMA Marketing), joka on AMA:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Toimintaan kuuluu muun muassa maataloustuotteiden tuotannon, käsittelyn, jalostuksen ja markkinoinnin edistäminen Itävallassa AMA-biomerkin ja AMA-laatumerkinnän (jäljempänä AMA-merkinnät) avulla.

12 Toimintansa tukemiseksi AMA perii maksuosuuksia, joilla rahoitetaan muun muassa nautojen, vasikoiden, sikojen, karitsojen, lampaiden ja siipikarjan teurastuspalkkioita.

13 Scheucher-Fleisch GmbH, Tauernfleisch Vertriebs GmbH, Wech-Kärntner Truthahnverarbeitung GmbH ja Wech-Geflügel GmbH sekä yksityinen elinkeinonharjoittaja Johann Zsifkovics (jäljempänä yhdessä Scheucher-Fleisch ym.) ovat eläinten teurastukseen ja paloitteluun erikoistuneita yrityksiä ja siten velvollisia suorittamaan

maksuosuuksia AMA:lle. Sama koskee Grandits GmbH:ta. Näiden yritysten tuotteilla ei kuitenkaan ole AMA-merkintöjä.

14 Vastaanotettuaan Scheucher-Fleisch ym:iden ja Grandits GmbH:n kantelut komissio päätti 15.2.2000 kehottaa Itävallan viranomaisia antamaan sille tietoja AMA Marketingin ja AMA:n markkinointitoiminnasta. Itävallan viranomaisten vastausten perusteella komissio päätti aloittaa EY 88 artiklan 3 kohdassa määrätyn menettelyn ja katsoa kyseiset toimenpiteet ”ilmoittamattomiksi valtiontuiksi”, ja se ilmoitti tästä 19.6.2000 päivätyllä kirjeellä Itävallan viranomaisille. Itävallan viranomaisten tekemän, komissioon 8.3.2003 saapuneen pyynnön jälkeen komissio päätti jakaa menettelyn kahteen osaan sen mukaan, olivatko toimenpiteet peräisin ajalta ennen 26.9.2002 vai sen jälkeen. Kuten riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, tuon päivän jälkeisiä tukitoimia on käsitelty ilmoitettuina valtiontukina. Riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtaneen menettelyn kohteena ovat olleet nimenomaan kyseiset ilmoitetut tuet.

15 Riidanalaisella päätöksellä komissio päätti olla vastustamatta laatuohjelmiin ja AMA-merkintöihin liittyviä AMA:n tai AMA-Marketingin toimenpiteitä, jotka oli toteutettu 26.9.2002 tai sen jälkeen, koska se piti niitä EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna unionin oikeuden mukaisena tukena.

Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

16 Scheucher-Fleisch ym. ja Grandits GmbH nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 17.9.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kuudennen jaoston puheenjohtajan 4.2.2009 antamalla määräyksellä asiakirjoihin merkittiin, että Grandits GmbH luopui kanteesta.

17 Scheucher-Fleisch ym:iden nostama kumoamiskanne perustui pääasiallisesti kolmeen kanneperusteeseen, jotka olivat menettelysääntöjen rikkominen, EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan virheellinen soveltaminen sekä EY 88 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 3 artiklassa vahvistetun keskeytyssäännön virheellinen soveltaminen.

18 Scheucher-Fleisch ym:iden ensimmäinen kanneperuste jakautui neljään osaan, joista ensimmäinen koski sitä, ettei komissiolle ollut annettu tiedoksi kyseisiä tukia, toinen EY 88 artiklan 2 kohdassa määrättyjen menettelyllisten takeiden noudattamatta jättämistä, kolmas perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä ja neljäs käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatteen loukkaamista. Ensimmäisen kanneperusteen toisen osan yhteydessä Scheucher-Fleisch ym. katsoivat, että asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 4 kohdan mukaan komission olisi tullut aloittaa muodollinen tutkintamenettely, koska kyseessä olevien toimenpiteiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille oli epäilyjä.

19 Komissio vastusti kannetta ja vaati, että se jätetään tutkimatta tai ainakin hylätään perusteettomana.

20 Komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen oikeudellisen luonteen selvittämiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli ensin kysymystä siitä, koskiko riidanalainen päätös Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan. Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 37 kohdassa, että AMA-merkinnät oli annettu ennen riidanalaista päätöstä ja että AMA:n Granditsille osoittama maksukehotus koski erääntyneitä maksuosuuksia ajanjaksolta, joka vastasi riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen toimien soveltamiskautta ainakin osittain. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näin ollen, että mahdollisuus siihen, että Itävallan viranomaiset päättäisivät olla myöntämättä kyseisiä tukia, vaikutti siten pelkästään teoreettiselta ja että riidanalainen päätös koski Scheucher-Fleisch ym:ita EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla suoraan.

21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki toiseksi, koskiko riidanalainen päätös Scheucher-Fleisch ym:ita erikseen. Tässä yhteydessä se katsoi, että kanteen tueksi esitettyjen perusteiden vuoksi oli tarkasteltava erikseen kantajien asiavaltuutta menettelyllisiin oikeuksiinsa pääsemiseksi ja sitten niiden asiavaltuutta riidanalaisen päätöksen aineellisen oikeellisuuden riitauttamiseen.

22 Scheucher-Fleisch ym:iden asiavaltuudesta menettelyllisiin oikeuksiinsa pääsemiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa, että kyseisten tukien saajia eivät olleet pelkästään vähittäiskauppiaat vaan myös kaikki AMA-merkintöihin liittyvään erityiseen tuotanto- ja jakeluketjuun kuuluvat yritykset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tarkasteltavassa tapauksessa Scheucher-Fleisch ym. olivat eläinten teurastukseen ja paloitteluun erikoistuneita yrityksiä, jotka kilpailivat sellaisten teurastamo- ja paloitteluyritysten kanssa, jotka olivat saaneet AMA-merkintöjä, ja että ne myös toimivat samoilla maantieteellisillä markkinoilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tästä seuraavan, että Scheucher-Fleisch ym:illa oli asiavaltuus siltä osin kuin ne pyrkivät siihen, että niiden EY 88 artiklan 2 kohdasta johtuvia menettelyllisiä oikeuksia kunnioitetaan, ja otti tutkittavaksi niiden ensimmäisen kanneperusteen toisen osan.

23 Scheucher-Fleisch ym:iden asiavaltuudesta riidanalaisen päätöksen aineellisen oikeellisuuden riitauttamiseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sen sijaan katsoi valituksenalaisen tuomion 60 ja 61 kohdassa, etteivät ne olleet osoittaneet, että riidanalaisen päätöksen kohteena olevat tuet voisivat vaikuttaa huomattavasti niiden asemaan, ja jätti sen vuoksi tutkimatta niiden ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen ja neljännen osan sekä kolmannen kanneperusteen.

24 Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 63 ja 64 kohdassa, että myös ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ja toinen kanneperuste oli tutkittava mutta vain siltä osin kuin niillä pyrittiin siihen, että Scheucher-Fleisch ym:ille EY 88 artiklan 2 kohdan mukaan kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia kunnioitetaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kantajat nimittäin yhtäältä väittivät toisessa kanneperusteessaan, että niille tämän määräyksen mukaan kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia oli loukattu riidanalaista päätöstä tehtäessä. Toisaalta myös ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa tuki saman kanneperusteen

toista osaa, koska niillä, joita asia koskee, ei riittävien perustelujen puuttuessa ole mahdollisuutta saada tietää perustetta, jolla komissio on päätynyt siihen lopputulokseen, ettei vakavia vaikeuksia ole, eikä tuomioistuimilla ole mahdollisuutta täyttää valvontatehtäväänsä.

25 Asiaratkaisussaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa, että ajankohtana, jolloin komissio tutki kyseessä olevien tukien soveltuvuuden yhteismarkkinoille, vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n tärkeimmät säännökset koskivat ainoastaan kotimaisia tuotteita. Samoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa, että komissio oli tietoinen asiasta, koska Itävallan viranomaiset ja komissio olivat käyneet tästä kysymyksestä neuvotteluja.

26 Edellä mainittujen toteamusten perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tuomionsa 85 ja 86 kohdassa, että vaikkei AMA-määräyksissä edellytetty tuotteiden alkuperää koskevaa vaatimusta, vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohdassa säädetty rajaus kotimaisiin tuotteisiin herätti tästä huolimatta epäilyjä kyseessä olevien tukien yhteensopivuudesta valtiontuesta EY:n perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen ja tiettyjen liitteeseen I kuulumattomien tuotteiden mainontaan annettujen yhteisön suuntaviivojen (EYVL 2001, C 252, s. 5) kanssa, koska suuntaviivoissa ei sallittu tällaista rajausta.

27 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi tuomionsa 86–88 kohdassa siihen lopputulokseen, että kyseessä olevien tukien yhteismarkkinoille soveltuvuuden arvioimiseen liittyi vakavia vaikeuksia, joiden vuoksi komission olisi asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti pitänyt aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, ja että riidanalainen päätös oli siten kumottava eikä ensimmäisen kanneperusteen kolmatta osaa ja toista kanneperustetta ollut tarpeen tutkia.

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

28 Itävallan tasavalta vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion kokonaisuudessaan

– ratkaisee asian jättämällä tutkimatta vaatimuksen riidanalaisen päätöksen kumoamisesta tai hylkäämällä sen perusteettomana

– velvoittaa Scheucher-Fleischin ym. korvaamaan sekä kumoamiskanteesta että valituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

29 Komissio yhtyy Itävallan tasavallan vaatimuksiin ja vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion kokonaisuudessaan

– ratkaisee asian lopullisesti ja jättää kumoamiskanteen tutkimatta tai ainakin hylkää sen perusteettomana

– velvoittaa Scheucher-Fleischin ym. korvaamaan sekä valituksesta että kumoamiskanteesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

30 Scheucher-Fleisch ym. toistavat kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tekemiensä vaatimusten tueksi esittämänsä kanneperusteet ja vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen kokonaisuudessaan

– velvoittaa Itävallan tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Päävalitus

31 Itävallan tasavalta vetoaa valituksensa tueksi viiteen valitusperusteeseen, jotka ovat EY 230 artiklan neljännen kohdan virheellinen soveltaminen, EY 88 artiklan 2 kohdan virheellinen soveltaminen, EY 88 artiklan 2 kohdan ja EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaisten todistustaakkasääntöjen virheellinen soveltaminen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 81 artiklan, joka koskee tuomioiden perustelemista, virheellinen soveltaminen sekä saman työjärjestyksen 64 artiklan, joka koskee prosessinjohtotoimia, virheellinen soveltaminen. Komissio tukee valitusta kaikilta osin, yhtyy kaikkiin Itävallan tasavallan esittämiin valitusperusteisiin ja vetoaa lisäksi eräisiin muihin valitusperusteisiin.

32 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat kaikkia valitusperusteita.

Ensimmäinen valitusperuste

33 Ensimmäisessä valitusperusteessaan Itävallan tasavalta vetoaa komission tukemana väitteeseen, jonka mukaan valituksenalaisessa tuomiossa on sovellettu EY 230 artiklan neljättä kohtaa virheellisesti, koska riidanalainen päätös ei koskenut Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan eikä erikseen, joten niiden siitä nostama kumoamiskanne olisi pitänyt jättää tutkimatta.

34 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat tätä valitusperustetta ja katsovat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt oikein ottaessaan niiden nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

35 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa Itävallan tasavalta katsoo ensinnäkin tarkasteltaessa vaatimusta, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen pitää koskea kantajia erikseen, ettei siitä, että joku on asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettu ”asianomainen osapuoli”, välttämättä seuraa, että kantajalla olisi oikeussuojan tarve, sillä EY 230 artiklan neljännessä kohdassa siihen edellytetään, että toimi vaikuttaa huomattavasti kantajan asemaan. Itävallan tasavallan mukaan valituksenalaisessa tuomiossa on tätä seikkaa koskeva ristiriita, koska tuomiossa myönnetään, etteivät riidanalaisen päätöksen kohteena olevat tuet vaikuttaneet huomattavasti Scheucher-Fleisch ym:iden asemaan, mutta otetaan kuitenkin tutkittavaksi

tiettyjä kanneperusteita, joihin nämä yritykset ovat vedonneet ja joista osa koskee riidanalaisen päätöksen aineellista oikeellisuutta.

36 Kyseinen jäsenvaltio katsoo, että kun Scheucher-Fleisch ym. vetosivat sekä kanneperusteisiin, joiden tarkoituksena oli turvata ne menettelylliset oikeudet, jotka niillä olisi ollut kyseessä olevien tukien muodollisessa tutkintamenettelyssä, että kanneperusteisiin, joiden tarkoituksena oli riitauttaa riidanalaisen päätöksen aineellinen oikeellisuus, niiden oli unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan osoitettava kyseisiin tukiin liittyvän erityisaseman olemassaolo tai jopa se, että tukien myöntäminen vaikutti huomattavasti niiden asemaan. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin todennut, ettei tällaista erityisasemaa tai huomattavaa vaikutusta ollut, sen olisi pitänyt jättää kanne kokonaisuudessaan tutkimatta.

37 Komissio lisää, että oikeuskäytäntö, johon valituksenalainen tuomio perustuu, eli asiassa C-198/91, Cook vastaan komissio, 19.5.1993 annettu tuomio (Kok., s. I-2487, Kok. Ep. XIV, s. I-211, 23 kohta) ja asiassa C-225/91, Matra vastaan komissio, 15.6.1993 annettu tuomio (Kok., s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 17 kohta), on ristiriidassa EY 230 artiklan neljännen kohdan kanssa. Komissio mainitsee myös sellaisia unionin oikeuden piirteitä, joiden vastaisena se pitää tätä oikeuskäytäntöä, kuten osapuolten, joita asia koskee, asema EY 88 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätyssä menettelyssä sekä EY 230, EY 241 ja EY 234 artiklasta muodostuva oikeussuojakeinojen tyhjentävä järjestelmä, EY 87 artiklan mukaiset muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen rajoitukset ja kyseisen oikeuskäytännön ristiriitaisuudet, joita komission mukaan vielä pahentaa se, että sitä on valituksenalaisessa tuomiossa tulkittu virheellisesti.

38 Toiseksi Itävallan tasavalta toteaa vaatimuksesta, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen pitää koskea Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan, ettei riidanalainen päätös välttämättä merkinnyt sitä, että AMA Marketing suostuisi kyseisiä tukitoimia koskeviin hakemuksiin, ja että tukitoimet myönnettiin ainoastaan tapauskohtaisesti tehtävällä päätöksellä. Tästä seuraa, etteivät vuoden 1992 AMA-lain mukaiset yleisesti sovellettavat toimet eikä myöskään riidanalainen päätös koskeneet Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan. Kyseisen jäsenvaltion mukaan Scheucher-Fleisch ym. ovat sitä paitsi vapaaehtoisesti päättäneet olla hakematta näitä toimia.

39 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat ensimmäisen valitusperusteen ensimmäistä osaa.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Kuten unionin tuomioistuin on todennut asiassa C-83/09 P, komissio vastaan Kronoply ja Kronotex, 24.5.2011 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), asetuksen N:o 659/1999 4 artiklassa säädetään ilmoitettujen tukitoimenpiteiden alustavasta tutkinnasta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa se, että komissio muodostaa alustavan näkemyksen kyseisen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tämän vaiheen päätteeksi komissio toteaa, että kyseinen toimenpide ei ole tuki tai että se kuuluu EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille joko ei ole tai on epäilyjä (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 43 kohta).

41 Jos komissio toteaa alustavan tutkinnan jälkeen, ettei ilmoitetun ja EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvan toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ole epäilyjä, se tekee asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 3 kohdan nojalla vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 44 kohta).

42 Tehdessään vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen komissio ei pelkästään katso, että toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille, vaan myös jättää implisiittisesti aloittamatta EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun muodollisen tutkintamenettelyn (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 45 kohta).

43 Asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 3 kohtaan perustuvan vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen laillisuus riippuu siitä, onko tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille epäilyjä. Koska tällaisten epäilyjen johdosta on aloitettava muodollinen tutkintamenettely, johon asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa mainitut asianomaiset osapuolet voivat osallistua, on katsottava, että tällainen päätös koskee suoraan ja erikseen jokaista viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettua asianomaista osapuolta (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 47 kohta).

44 Niillä, joiden hyväksi EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyt ja asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa säädetyt menettelylliset takeet on annettu, on nimittäin mahdollisuus varmistaa näiden takeiden noudattaminen vain, jos ne voivat saattaa vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen unionin tuomioistuinten tutkittavaksi, ja näin ollen asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettu erityinen asianomaisen osapuolen asema, joka liittyy kanteen erityiseen kohteeseen, riittää yksilöimään EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaisesti kantajan, joka riitauttaa vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 47 ja 48 kohta).

45 Nyt käsiteltävässä asiassa valituksenalaisen tuomion 10 kohdasta ilmenee yhtäältä, että Scheucher-Fleisch ym. pyrkivät kanteellaan siihen, että asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu vastustamatta jättämistä koskeva päätös kumotaan. Valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toisaalta asiallisesti todennut, että kantajia oli pidettävä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuina asianomaisina osapuolina.

46 Tästä seuraa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole tehnyt oikeudellista virhettä, toisin kuin Itävallan tasavalta ja komissio väittävät, ottaessaan tutkittavaksi riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan kanteen.

47 Kuten valituksenalaisen tuomion 47–49, 60 ja 61 kohdasta ilmenee, pitää sinänsä paikkansa, että Scheucher-Fleisch ym. vetosivat niille EY 88 artiklan 2 kohdan mukaan kuuluvien menettelyllisten oikeuksien turvaamista koskevan kanneperusteen lisäksi sellaisiin kanneperusteisiin, jotka koskivat riidanalaisen päätöksen aineellista oikeellisuutta, ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, etteivät nämä asianosaiset olleet osoittaneet, että riidanalaisen päätöksen kohteena olevat tuet voisivat vaikuttaa huomattavasti niiden asemaan markkinoilla.

48 Valituksenalaisen tuomion 64 kohdasta ilmenee kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut kyseiset kanneperusteet pelkästään selvittääkseen, oliko Scheucher-Fleisch ym:ille EY 88 artiklan 2 kohdan mukaan kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia loukattu. Tätä varten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut näiden asianosaisten esittämät asiakysymykseen liittyvät perustelut todellisuudessa todetakseen, oliko näistä perusteluista saatavissa tukea Scheucher-Fleisch ym:iden nimenomaisesti esittämälle kanneperusteelle, joka koski vakavien vaikeuksien olemassaoloa, jonka vuoksi kyseisessä määräyksessä tarkoitettu menettely olisi pitänyt aloittaa.

49 Vaikka näitä asiakysymykseen liittyviä perusteluja ei valituksenalaisen tuomion 88 kohdasta ilmenevällä tavalla olekaan lopulta käytetty, tässä yhteydessä ei kuitenkaan voida pätevin perustein väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi näin menetellessään muuttanut kumoamiskanteen kohdetta.

50 Vaatiessaan vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen kumoamista kantaja näet riitauttaa etenkin sen, että kyseistä tukea koskeva komission päätös on tehty aloittamatta muodollista tutkintamenettelyä, jolloin komissio on loukannut kantajan menettelyllisiä oikeuksia. Jotta kantajan kumoamisvaatimus hyväksyttäisiin, kantaja voi vedota kaikenlaisiin perusteisiin, joiden tarkoituksena on osoittaa, että komissiolla ilmoitetun toimenpiteen alustavassa tutkintavaiheessa olleiden tietojen ja todisteiden arvioinnin olisi pitänyt herättää epäilyjä toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tällaisten perusteluiden esittäminen ei kuitenkaan voi johtaa kanteen kohteen eikä sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten muuttamiseen. Sen osoittamiseksi, että komission olisi pitänyt aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen

N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely, on päinvastoin näytettävä toteen nimenomaan se, että tästä yhteensoveltuvuudesta on ollut epäilyjä (em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 59 kohta).

51 Tästä seuraa, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

52 Itävallan tasavalta katsoo, etteivät Scheucher-Fleisch ym. olleet EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuja asianomaisia osapuolia. Itävallan tasavallan mukaan kyseiset tuet ovat saattaneet vaikuttaa ainoastaan välillisesti Scheucher-Fleisch ym:iden asemaan, kuten nämä ovat myöntäneetkin.

53 Tästä komissio toteaa Scheucher-Fleisch ym:ien väittäneen kanteessaan, että AMA:n toiminnasta saivat etua vain vähittäiskauppiaat, ja komission mukaan tästä seuraa, ettei riidanalainen päätös vaikuttanut suoraan kantajien asemaan, koska riidanalaisella päätöksellä sallituilla tuilla ei ollut välitöntä vaikutusta kantajien oikeudelliseen asemaan vaan ainoastaan taloudellisia seurannaisvaikutuksia.

54 Komissio katsoo lisäksi, että valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä toteamus, jonka mukaan kyseisten tukien saajia ovat kaikki AMA-merkintöihin liittyvään erityiseen tuotanto- ja jakeluketjuun kuuluvat yritykset, ei pidä paikkaansa, koska AMA:n toiminnasta saavat etua myös yritykset, joilla ei ole AMA-merkintöjä, eli myös Scheucher-Fleisch ym.

55 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat myös ensimmäisen valitusperusteen toista osaa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan Scheucher-Fleisch ym:iden ei voida katsoa olevan asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuja asianomaisia osapuolia, merkitsee itse asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemän tosiseikkojen arvioinnin ja sille esitetyn selvityksen näyttöarvon kyseenalaistamista.

57 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 225 artiklasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen yhtäältä määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, unionin tuomioistuin on EY 225 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa (ks. asia C-487/06 P, British Aggregates v. komissio, tuomio 22.12.2008, Kok., s. I-10515, 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58 Unionin tuomioistuimella ei kuitenkaan ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään arvioida sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. em. asia British Aggregates v. komissio, tuomion 97 kohta).

59 Lisäksi on muistettava, että vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä toimitetusta aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (ks. asia C-399/08 P, komissio v. Deutsche Post, tuomio 2.9.2010, Kok., s. I-7831, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Nyt käsiteltävässä asiassa Itävallan tasavalta ja komissio eivät yhtäältä ole nimenomaisesti väittäneet, että selvitys olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla valituksenalaisen tuomion 53 kohtaan sisältyvässä toteamuksessa, jonka mukaan Scheucher-Fleisch ym. olivat eläinten teurastukseen ja paloitteluun erikoistuneita yrityksiä, jotka kilpailivat kyseessä olevaa tukea saaneiden teurastamo- ja paloitteluyritysten kanssa ja toimivat samoilla maantieteellisillä markkinoilla, ja että ne olivat sen vuoksi asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuja asianomaisia osapuolia.

61 Toisaalta valituksenalaisen tuomion 51–53 kohdasta ilmenee, että tuomion tämä toteamus perustuu ensinnäkin riidanalaisen päätöksen perustelukappaleisiin, toiseksi nyt kyseessä olevan tuen tarkasteluun ja kolmanneksi kumoamiskanteen käsittelyn yhteydessä annetusta kirjallisesta vastauksesta saatuihin täsmennyksiin.

62 Tästä seuraa, että siinäkin tapauksessa, että Scheucher-Fleisch ym:iden katsottaisiin väittäneen kanteessaan, että kyseessä olevasta tuesta saivat etua ainoastaan vähittäiskauppiaat mutta eivät teurastamoyritykset, on todettava ensinnäkin, että ne ovat

korjanneet tämän väitteen asian käsittelyn aikana, ja toiseksi, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus perustu vain Scheucher-Fleisch ym:iden lausumaan vaan myös riidanalaiseen päätökseen ja kyseessä olevan tuen tarkasteluun, jotka ovat selvitystä, jota Itävallan tasavalta tai myöskään komissio eivät ole kiistäneet.

63 Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei voida perustellusti katsoa vääristäneen käsiteltävän asian tosiseikastoa, kun se on katsonut, että Scheucher-Fleisch ym. ovat asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuja ”asianomaisia osapuolia”.

64 Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

65 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

66 Toisessa valitusperusteessaan Itävallan tasavalta katsoo komission tukemana, että valituksenalaisessa tuomiossa on sovellettu virheellisesti EY 88 artiklan 2 kohtaa, kun siinä on katsottu, että kyseessä olevien tukien yhteismarkkinoille soveltuvuuden

arviointiin liittyi vakavia vaikeuksia, joiden vuoksi komission olisi pitänyt päätyä aloittamaan kyseisen määräyksen mukainen muodollinen tutkintamenettely.

67 Itävallan tasavalta arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on nojautunut pelkästään vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohtaan ja sivuuttanut muut komission huomioon ottamat tosiseikat ja oikeudelliset seikat kuten sen, että riidanalainen päätös koski vain 26.9.2002 jälkeisiä toimenpiteitä ja että tuona ajankohtana voimassa olleiden AMA-määräysten mukaan näitä toimenpiteitä oli mahdollista soveltaa kaikkiin Euroopan unionista peräisin oleviin tuotteisiin.

68 Komissio toteaa lisäksi, että valituksenalainen tuomio on sille vastainen, koska tuomion mukaan se ei ole valvonut Itävallan tasavallan muuttamien, 26.9.2002 voimaan tulleiden AMA-määräysten laillisuutta. Komissio katsoo kuitenkin tehneensä riidanalaisen päätöksen tällä alalla käytettävissään olevan laajan harkintavallan puitteissa ja Itävallan viranomaisten luvattua, että kyseessä oleviin tukiin sovellettaisiin vain näitä muutettuja määräyksiä muttei vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohtaa. Lisäksi komission mukaan sen tehtävät ovat luonteeltaan ensisijaisesti taloudellisia ja yhteiskunnallisia eikä sillä ole toimivaltaa tutkia, ovatko sille ilmoitetut toimenpiteet laillisia kansallisiin lakeihin nähden.

69 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat tätä valitusperustetta ja katsovat, että kyseessä olevien tukien yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liittyi vakavia vaikeuksia, joiden vuoksi komissio oli velvollinen aloittamaan EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

70 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely on välttämätön silloin, kun komissio kohtaa vakavia vaikeuksia arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Komissio voi siis pysyttäytyä EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa alustavan tutkinnan vaiheessa

ja tehdä päätöksen, jonka mukaan tuki soveltuu yhteismarkkinoille, vain, jos se on menettelyn päättyessä vakuuttunut tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Jos komissio on sitä vastoin alustavassa menettelyssä tullut toisenlaiseen tulokseen tai ei ole kyennyt ratkaisemaan kaikkia tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevaan arviointiin liittyviä vaikeuksia, sillä on velvollisuus hankkia kaikki tarpeelliset selvitykset ja aloittaa tätä varten EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely (ks. asia C-431/07 P, Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio, tuomio 2.4.2009, Kok., s. I-2665, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

71 Koska vakavien vaikeuksien käsite on luonteeltaan objektiivinen, tällaisten vaikeuksien olemassaoloa on arvioitava ottamalla huomioon sekä riidanalaisen toimenpiteen toteuttamiseen liittyvät olosuhteet että komission perusteluinaan käyttämät arviot (ks. em. asia Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio, tuomion 63 kohta).

72 Kuten tämän tuomion 43 ja 50 kohdassa on huomautettu, tästä seuraa, että asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 3 kohtaan perustuvan vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen laillisuus riippuu siitä, olisiko komissiolla ilmoitettua toimenpidettä koskevassa alustavassa tutkinnassa käytettävissä olleiden tietojen ja selvityksen arvioinnin pitänyt objektiivisesti herättää epäilyjä toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, koska tällaisten epäilyjen vuoksi on aloitettava muodollinen tutkintamenettely, johon saman asetuksen 1 artiklan h alakohdassa tarkoitetut asianomaiset osapuolet voivat osallistua.

73 Nyt käsiteltävässä asiassa on ensiksi todettava, että valituksenalaisessa tuomiossa ei ole jätetty ottamatta huomioon sitä, toisin kuin Itävallan tasavalta väittää, että riidanalainen päätös koski vain 26.9.2002 jälkeisiä toimenpiteitä ja että tuolloin voimassa olleiden AMA-määräysten mukaan näitä toimenpiteitä voitiin soveltaa kaikkiin unionista peräisin oleviin tuotteisiin.

74 Valituksenalaisen tuomion 79–83 kohdasta nimittäin ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut huomioon näiden kahden seikan lisäksi sen, että Itävallan viranomaiset olivat luvanneet komissiolle mukauttaa vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohdan ja että tämä mukautus on tullut voimaan 1.7.2007, ja vielä senkin, että kyseisessä laissa säädettiin muista markkinointitoimista, joita ei rajattu pelkästään kotimaisiin tuotteisiin.

75 Kuten valituksenalaisen tuomion 84–87 kohdasta kuitenkin ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole pitänyt kaikkia näitä seikkoja riittävinä katsoakseen, ettei vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohdassa ilmaistu rajaus kotimaisiin tuotteisiin herättäisi minkäänlaisia epäilyjä kyseisten tukien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja että komissio voisi siten vapautua velvollisuudestaan aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

76 Näin menetellessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä.

77 Tässä yhteydessä ei voida perustellusti väittää, että tähän vuoden 1992 AMA-lakiin sisältyneeseen rajaukseen liittyvien epäilyjen olisi pitänyt poistua siksi, että AMA-määräykset tulivat voimaan 26.9.2002 ja että Itävallan viranomaiset olivat luvanneet, että kyseisiin tukiin sovellettaisiin vain näitä määräyksiä.

78 On nimittäin kiistatonta, että kyseisen toimenpiteen tutkinnan alustavassa vaiheessa toimenpiteen sääntelyä koskeva peruslaki eli vuoden 1992 AMA-laki ja sen soveltamissäännöt eli AMA-määräykset olivat keskenään ristiriidassa. Lakiin sisältyi rajoitus, joka herätti epäilyjä kyseisten tukien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, eli toimenpiteen soveltamisen rajaaminen kotimaisiin tuotteisiin, mutta asetuksessa sellaista ei ollut.

79 Koska toimenpiteen merkitys näytti ratkaisevasti erilaiselta sen mukaan, sovellettiinko vuoden 1992 AMA-lakia vai AMA-määräyksiä, tämä kansallisen oikeuden sisäinen ristiriita oli omiaan vaikuttamaan suoraan siihen, oliko kyseinen tuki yhteismarkkinoille soveltuvaa vai soveltumatonta.

80 Näin ollen tämän ristiriidan olisi objektiivisesti pitänyt herättää epäilyjä tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille myös huolimatta Itävallan viranomaisten lupauksesta, jonka mukaan kyseisiin tukiin sovellettaisiin vain AMA-määräyksiä.

81 Tällainen lupaus ei nimittäin voinut muodostaa oikeudellista estettä vuoden 1992 AMA-lain soveltamiselle eikä siten myöskään sille, että rajoitus saattoi aiheuttaa kyseisen tuen soveltumattomuuden yhteismarkkinoille. Jos Itävallan viranomaiset olisivat myöntäneet AMA-merkintöjä peruslakiin sisältyneen rajoituksen vastaisesti, ne olisi voitu lähtökohtaisesti riitauttaa Itävallan kansallisissa tuomioistuimissa menestyksellisesti, kun otetaan huomioon normihierarkian periaate.

82 Lisäksi on syytä muistuttaa, että – kuten unionin tuomioistuin on vastaavanlaisissa tilanteissa vakiintuneesti katsonut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevissa asioissa – kansallisen lainsäädännön ja unionin oikeuden säännösten ja määräysten välinen ristiriita voidaan lopullisesti poistaa vain sellaisilla kansallisilla pakottavilla oikeussäännöillä, joilla on sama asema lainsäädännöllisessä hierarkiassa kuin niillä oikeussäännöillä, joita on muutettava, eikä pelkkiä hallinnollisia määräyksiä voida pitää unionin oikeuden mukaisten velvoitteiden pätevänä täytäntöönpanon muotona (ks. vastaavasti asia C-197/96, komissio v. Ranska, tuomio 13.3.1997, Kok., s. I-1489, 14 kohta ja asia C-358/98, komissio v. Italia, tuomio 9.3.2000, Kok., s. I-1255, 17 kohta).

83 Tästä seuraa, että komission väite, jonka mukaan sen päätös on tehty komissiolle tällä alalla kuuluvan laajan harkintavallan puitteissa tai jonka mukaan komission tehtävät ovat luonteeltaan ensisijaisesti taloudellisia ja yhteiskunnallisia eikä sillä ole toimivaltaa tutkia, ovatko sille ilmoitetut toimenpiteet laillisia kansallisten lakien kannalta, on perusteeton.

84 Tästä on muistutettava ensinnäkin, että vaikka komissiolla on valtiontukien alalla laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisten kysymysten arviointeja, jotka on tehtävä unionin kannalta katsottuina, tämä ei merkitse sitä, että unionin tuomioistuimet eivät voisi tutkia komission taloudellisista tiedoista tekemää tulkintaa (ks. asia C-290/07 P, komissio v. Scott, tuomio 2.9.2010, Kok., s. I-7763, 64 kohta), ja vielä vähemmän se merkitsee sitä, etteivät ne voisi valvoa, millä tavalla kysymystä peruslain ja sen täytäntöönpanomääräyksien välisen ristiriidan seurauksista tulkitaan, koska tällaiseen seikkaan kohdistuva valvonta on luonteeltaan yksinomaan oikeudellista.

85 Toiseksi on niin, että vaikkei komission tehtävänä olekaan ottaa kantaa siihen, millä tavoin AMA-määräykset ja vuoden 1992 AMA-laki kansallisen oikeuden mukaan liittyvät toisiinsa, komissio on kuitenkin velvollinen ottamaan huomioon kahden kansallisen säädöksen välillä nähtävästi ilmenevän ristiriidan varsinkin silloin, kun tukijärjestelmään sisältyy vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohdassa ilmaistun kaltainen rajoitus, joka herättää vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

86 Riidanalaisessa päätöksessä ei sitä paitsi mainita vuoden 1992 AMA-lain ja AMA-määräysten välistä ristiriitaa eikä Itävallan viranomaisten lupausta, jolla oli tarkoitus vahvistaa, ettei lakiin sisältynyttä rajoitusta sovellettaisi; sen sijaan riidanalaisen päätöksen 46, 52 ja 66 kohdassa pelkästään todetaan, ettei alkuperään perustuvaa rajoitusta ole ollut 26.9.2002 jälkeen.

87 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas, neljäs ja viides valitusperuste

Asianosaisten lausumat

88 Kolmannessa valitusperusteessaan Itävallan tasavalta vetoaa komission tukemana siihen, että valituksenalaisessa tuomiossa on sovellettu virheellisesti EY 88 artiklan 2 kohtaan ja EY 230 artiklan neljänteen kohtaan perustuvia todistustaakkaa koskevia sääntöjä, koska tuomiossa ei ole otettu huomioon sitä, etteivät Scheucher-Fleisch ym. ole osoittaneet olevansa osapuolia, joita asia koskee, eivätkä myöskään osoittaneet kyseisten tukien yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liittyvien vakavien vaikeuksien olemassaoloa.

89 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ainoastaan ole jättänyt huomiotta Scheucher-Fleisch ym:iden lausumaa, jonka mukaan AMA:n toiminnasta saivat etua vain vähittäiskauppiaat, mistä seuraa vastakohtaispäätelmänä, että nämä asianosaiset jäivät tämän edun ulkopuolelle, vaan se on Scheucher-Fleisch ym:ille esittämillään kysymyksillä myös antanut niille tilaisuuden osoittaa olevansa osapuolia, joita asia koskee. Tällä menettelyllään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vaikuttanut tekemänsä tutkinnan lopputulokseen.

90 Neljännessä valitusperusteessaan Itävallan tasavalta katsoo niin ikään komission tukemana, ettei valituksenalaisessa tuomiossa ole noudatettu ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimelle sen työjärjestyksen 81 artiklan mukaan kuuluvaa perusteluvelvollisuutta. Itävallan tasavallan mukaan tämä laiminlyönti on johtanut muun muassa siihen, että valituksenalaisen tuomion perusteluissa on ristiriitoja eikä siinä ole analysoitu AMA-määräyksiä, kuten on todettu ensimmäisessä ja toisessa valitusperusteessa. Komissio puolestaan katsoo, että vaikka riidanalaisen päätöksen kumoamisen valituksenalaisella tuomiolla väitettäisiin perustuvan vuoden 1992 AMA-lain ja AMA-määräysten väliseen ristiriitaan, valituksenalaisessa tuomiossa olisi pitänyt tutkia, voiko tämä ristiriita todella antaa aiheen riidanalaisen päätöksen kumoamiseen. Komission mukaan on selvää, että se olisi arvioinut kyseisiä tukia samalla tavalla, vaikka se olisi aloittanut muodollisen tutkintamenettelyn. Komissio toteaa lisäksi, että sillä on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan velvollisuus toimia joutuisasti ja ottaa huomioon se, että jäsenvaltioiden etu vaatii, että ne saavat tällä alalla niitä koskevat ratkaisut nopeasti tietoonsa.

91 Viidennessä valitusperusteessaan Itävallan tasavalta vetoaa komission tukemana siihen, että valituksenalaisessa tuomiossa on sovellettu virheellisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklaa, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei omasta aloitteestaan hankkinut asian ratkaisuun olennaisesti vaikuttavaa selvitystä Scheucher-Fleisch ym:iden asiavaltuudesta eikä siitä, ettei vuoden 1992 AMA-lain 21a §:n 1 kohta vaikuttanut asiaan.

92 Scheucher-Fleisch ym. vastustavat kaikkia näitä valitusperusteita. Ne toteavat erityisesti viidennestä valitusperusteesta, etteivät ne yhdy valituksenalaisessa tuomiossa tehtyyn johtopäätökseen, jonka mukaan ne eivät ole osoittaneet riidanalaisen päätöksen kohteena olevien tukien vaikuttaneen huomattavasti niiden asemaan. Nämä asianosaiset nimittäin katsovat, että AMA-merkintöjen saajat olivat kilpailijoita, joiden tarjontaa edistettiin tällä tavalla, kun sen sijaan ne itse ja niiden asiakkaat joutuivat kustantamaan mainontansa omilla varoillaan. Scheucher-Fleisch ym. katsovat tästä seuranneen, että riidanalainen päätös vaikutti niiden asemaan kahdella tavalla, koska ne ensinnäkin joutuivat osallistumaan näiden tukien rahoittamiseen ja koska niiden kilpailuasema toisaalta heikkeni. Scheucher-Fleisch ym. toteavat yhteenvetona, että ne eivät voineet saada etua tukitoimesta, vaikka ne joutuivat osallistumaan sen kustannuksiin ja samalla rahoittamaan itse oman mainontansa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

93 Kolmannella, neljännellä ja viidennellä valitusperusteella, jotka on syytä käsitellä yhdessä, Itävallan tasavalta ja komissio katsovat yhtäältä, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole noudattanut todistustaakkaa koskevia sääntöjä eikä hankkinut omasta aloitteestaan asian ratkaisuun olennaisesti vaikuttavaa selvitystä ja että se on vaikuttanut tekemänsä tutkinnan lopputulokseen, ja toisaalta, ettei se ole perustellut valituksenalaista tuomiota. Myös Scheucher-Fleisch ym. arvostelevat valituksenalaista tuomiota siltä osin kuin siinä ei ole katsottu riidanalaisen päätöksen vaikuttaneen huomattavasti niiden asemaan.

94 Aluksi on todettava, että vaikka Scheucher-Fleisch ym. arvostelevat tiettyä valituksenalaisen tuomion osaa vastauksessaan viidenteen valitusperusteeseen, ne eivät ole vaatineet tuomion kumoamista osittain eivätkä myöskään sitä, että unionin tuomioistuin joko itse ratkaisisi lopullisesti asian tämän osan tai palauttaisi asian tältä osin unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

95 Tästä seuraa, että koska arvostelua ei ole esitetty Scheucher-Fleisch ym:iden vastinekirjelmässään esittämien vaatimusten tukemiseksi, sitä ei ole katsottava vastavalitukseksi.

96 Kun tarkastellaan kolmannessa ja viidennessä valitusperusteessa esitettyä väitettä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt päättää prosessinjohtotoimista eikä esittää asianosaisille kysymyksiä sen selvittämiseksi, olivatko Scheucher-Fleisch ym. osapuolia, joita asia koskee, on todettava tämän tuomion 43 kohdan mukaisesti, että se seikka, onko joku tällaisen osapuolen asemassa, voi nyt kyseessä olevalla tavalla vaikuttaa ratkaisevasti hänen nostamansa kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin.

97 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa vahvistettu kriteeri, jonka mukaan kanne, jonka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on nostanut päätöksestä, jota ei ole osoitettu sille, voidaan ottaa tutkittavaksi sillä edellytyksellä, että päätös koskee kyseistä henkilöä suoraan ja erikseen, on kuitenkin sellainen ehdoton prosessinedellytys, jonka unionin tuomioistuimet voivat tutkia milloin tahansa myös omasta aloitteestaan (asia C-362/06 P, Sahlstedt ym. v. komissio, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-2903, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

98 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei näin ollen ole menetellyt virheellisesti ryhtyessään omasta aloitteestaan toimiin selvittääkseen, olivatko Scheucher-Fleisch ym. osapuolia, joita asia koskee, sillä se on menetellyt niin tutkiakseen ehdottoman prosessinedellytyksen.

99 Lisäksi on huomautettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi yksin sen, onko sen ratkaistavaksi saatetuissa asioissa käytettävissä olevia tietoja tarpeen täydentää. Oikeudenkäyntiasiakirjojen todistusarvo kuuluu sen tosiseikkojen arviointia koskevaan yksinomaiseen toimivaltaan, eikä unionin tuomioistuin voi tutkia valituksen yhteydessä tosiseikkoja, paitsi jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu vääristyneellä tavalla huomioon tai jos tämän määrittämän tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi oikeudenkäyntiasiakirjoista (ks. asia C-385/07 P, Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland v. komissio, tuomio 16.7.2009, Kok., s. I-6155, 163 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

100 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei näin ollen ole menetellyt virheellisesti esittäessään ennen istuntoa ja istunnossa asianosaisille useita yksityiskohtaisia kysymyksiä täydentääkseen käytettävissään jo ollutta selvitysaineistoa eikä myöskään tehdessään tiettyjä johtopäätöksiä asianosaisten näihin kysymyksiin antamista vastauksista, jotka liittyivät perusteisiin, joihin asianosaiset olivat pätevästi vedonneet. Itävallan tasavalta ja komissio eivät myöskään voi muutoksenhakuvaiheessa arvostella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei tämä ole ryhtynyt sellaisiin muihin prosessinjohtotoimiin, joita nämä asianosaiset eivät olleet pyytäneet käsiteltäessä asiaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jolloin Itävallan tasavalta ei osallistunut asian käsittelyyn, ja joita ne eivät selosta täsmällisesti käsiteltäessä asiaa unionin tuomioistuimessa.

101 Tästä seuraa, etteivät Itävallan tasavalta ja komissio voi perustellusti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi soveltanut virheellisesti todistustaakkaa koskevia sääntöjä tai vaikuttanut asian selvittämiseen epäasianmukaisella tavalla taikka jättänyt täydentämättä käytettävissään asianmukaisesti ollutta selvitysaineistoa.

102 Itse asiassa nämä perustelut johtavat jälleen keskusteluun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemästä tosiseikkojen arvioinnista, joka koskee kysymystä siitä, ovatko Scheucher-Fleisch ym. osapuolia, joita asia koskee, sekä keskusteluun siitä, liittyikö kyseisten tukien yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin vakavia vaikeuksia.

103 Kolmas ja viides valitusperuste, joissa puututaan tällaisiin kysymyksiin, onkin jätettävä tutkimatta tässä muutoksenhakuasiassa. Ne ovat joka tapauksessa perusteettomia syistä, jotka on jo todettu ensimmäiseen ja toiseen valitusperusteeseen annetussa vastauksessa.

104 Neljännestä valitusperusteesta on muistettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen velvollisuus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklan ja 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla perustella tuomiot ei velvoita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siten olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi kyseiset toimenpiteet on toteutettu, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan valvontaansa (ks. em. asia Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio, tuomion 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Tässä tapauksessa Itävallan tasavallan esittämät perustelut johtavat jälleen keskusteluun ensimmäisen ja toisen valitusperusteen kohteena olevista seikoista, joten ne on hylättävä samoihin valitusperusteisiin annetussa vastauksessa esitetyin perustein.

106 Erityisesti valituksenalaisen tuomion perustelujen ristiriitaisuutta koskevasta väitteestä on korostettava, että tämän tuomion 50 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti kantajalla, jota komission päätös koskee suoraan ja erikseen siksi, että se on EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”osapuoli, jota asia koskee”, on oikeus vedota kaikkiin sellaisiin kanneperusteisiin, joilla voidaan osoittaa, että komissiolla olisi pitänyt olla vakavia epäilyjä tukitoimen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja että sen olisi siten pitänyt aloittaa samassa määräyksessä tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut riidanalaisen päätöksen aineelliseen oikeellisuuteen liittyneitä kanneperusteita selvittääkseen, oliko Scheucher-Fleisch ym:iden menettelyllisiä oikeuksia loukattu, ei siten ole ristiriidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 60 ja 61 kohdassa esittämän toteamuksen kanssa, jonka mukaan nämä eivät olleet osoittaneet riidanalaisen päätöksen kohteena olevien tukien vaikuttavan huomattavasti niiden asemaan markkinoilla.

107 Samoin on hylättävä valituksenalaisen tuomion perustelujen puutteellisuudesta esitetty komission väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole yhtäältä tutkinut, olisiko vuoden 1992 AMA-lain ja AMA-määräysten välisen ristiriidan pitänyt johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen, eikä toisaalta todennut, että komissio olisi arvioinut riidanalaista päätöstä samalla tavalla siinäkin tapauksessa, että se olisi aloittanut muodollisen tutkintamenettelyn.

108 On nimittäin muistutettava, että kumoamiskanteen kohteena oli EY 88 artiklan 3 kohdan mukainen vastustamatta jättämistä koskeva päätös.

109 Kuten tämän tuomion 40–42 kohdassa on kuitenkin huomautettu, tällaista päätöstä edeltävän alustavan menettelyn tarkoitus on ainoastaan antaa komissiolle mahdollisuus muodostaa alustava näkemyksensä kyseisen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siten voi puuttua komission toimivaltaan kuuluviin asioihin katsomalla, että komissio olisi arvioinut asiaa samalla tavalla, vaikka se olisi aloittanut muodollisen tutkintamenettelyn.

110 Kun lisäksi jo tukitoimen yhteismarkkinoille soveltuvuuteen liittyvien vakavien epäilyjen olemassaolo riittää siihen, että komissio on velvollinen aloittamaan muodollisen tutkintamenettelyn, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei ole tarvinnut selittää valituksenalaisessa tuomiossa syitä, joiden vuoksi se katsoi, että sen toteamista vuoden 1992 AMA-lain ja AMA-määräysten välisistä ristiriitaisuuksista oli seurattava riidanalaisen päätöksen kumoaminen.

111 Unionin tuomioistuimella on nimittäin jo ollut tilaisuus todeta, että vastustamatta jättämisestä EY 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti lyhyellä aikavälillä tehdyn päätöksen on sisällettävä ainoastaan ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, ettei riidanalaisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liity vakavia vaikeuksia, ja että tällaisen päätöksen lyhyitäkin perusteluja on pidettävä riittävinä SEUT 253 artiklassa määrättyyn perusteluvelvollisuuteen nähden, kunhan niistä kuitenkin ilmenee selkeästi ja yksiselitteisesti syyt, joiden vuoksi komissio on katsonut, ettei tällaisia vaikeuksia ole ollut, koska kyseisten perustelujen hyväksyttävyys ei kuulu perusteluvelvollisuuden piiriin (ks. asia C-333/07, Régie Networks, tuomio 22.12.2008, Kok., s. I-10807, 65, 70 ja 71 kohta).

112 Tästä seuraa, ettei valituksenalaisessa tuomiossa ole tältä osin perustelujen puutteellisuudesta johtuvaa virhettä, sillä kysymys siitä, olisiko yhteismarkkinoille soveltuvuutta arvioitu samalla vai eri tavalla muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen jälkeen, ei kuulunut tämän perusteluvelvollisuuden piiriin.

113 Näin ollen kolmas, neljäs ja viides valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomina.

114 Tästä seuraa, että päävalitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Liitännäisvalitus

Asianosaisten lausumat

115 Tukeakseen väitettä, jonka mukaan riidanalainen päätös ei koskenut Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan ja erikseen, komissio vetoaa valitukseen antamassaan vastineessa siihen, että oikeudenkäynnin kohteena olevat maksuosuudet eivät kuuluneet niihin tekijöihin, joista riidanalaisella päätöksellä hyväksytty tuki muodostui.

116 Tästä komissio toteaa, että sitä, että riidanalainen päätös koski Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan ja erikseen, oli valituksenalaisessa tuomiossa perusteltu niiden velvollisuudella suorittaa maksuosuuksia AMA:lle. Komission mukaan oikeuskäytännöstä – esimerkiksi yhdistetyissä asioissa C-266/04-C-270/04, C-276/04 ja C-321/04-C-325/04, Distribution Casino France ym., 27.10.2005 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-9481) – ilmenee, että verot tai veronluonteiset maksut eivät kuulu valtiontukia koskevien unionin oikeuden säännösten soveltamisalaan lukuun ottamatta tilannetta, jossa veroilla tai maksuilla rahoitetaan tukitoimenpide siten, että ne ovat erottamaton osa sitä, koska maksun ja tuen välillä on varojen osoittamista koskeva sellainen sitova yhteys, jonka mukaisesti maksun tuotto osoitetaan väistämättä tuen rahoittamiseen.

117 Komission mukaan valituksenalainen tuomio on tältä osin oikeudellisesti virheellinen, koska AMA-järjestelmässä maksuosuuksien ja myönnettyjen tukien välillä ei ole minkäänlaista yhteyttä, kuten Verwaltungsgerichtshof on jo useita kertoja todennut.

118 Näin ollen komissio katsoo, että Scheucher-Fleisch ym:iden nostama kanne olisi tullut jättää tutkimatta.

119 Itävallan tasavalta yhtyy komission esittämään päättelyyn ja toteaa, että nyt käsiteltävässä asiassa varojen osoittamista koskevan sitovan yhteyden puuttumisen vahvistaa se seikka, ettei AMA:n rahoittamien toimenpiteiden rahallista arvoa ole mahdollista määrittää eri tuensaajien osalta erikseen ja että toimenpiteitä sovelletaan maksuosuuksien tuotosta riippumatta.

120 Tässä yhteydessä Itävallan tasavalta korostaa, että vuoden 1992 AMA-lain 21j §:n 1 momentin mukaan maksuosuuksilla katetaan myös niiden perimisestä johtuvat AMA:n hallintokustannukset ja niitä on osoitettava myös saman lain 21a §:ssä lueteltuihin toimenpiteisiin.

121 Scheucher-Fleisch ym. katsovat, että tämä valitusperuste on uusi eikä siihen ole vedottu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa eikä myöskään valituksessa. Näiden asianosaisten mukaan AMA-järjestelmässä maksuosuuksien ja kyseessä olevien tukien välillä on sellainen varojen osoittamista koskeva sitova yhteys, jota komission tämän valitusperusteensa tueksi mainitsemassa oikeuskäytännössä tarkoitetaan, koska AMA:lle suoritettavat maksuosuudet olivat ainoa AMA:n käytettävissä ollut väline maataloustuotteiden markkinoinnin edistämiseksi. Scheucher-Fleisch ym. katsovat, että 20.3.2006 annettu Verwaltungsgerichtshofin tuomio nro 2005/17/0230 johtuu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön virheellisestä tulkitsemisesta, ja huomauttavat, ettei Verwaltungsgerichtshof ole milloinkaan esittänyt unionin tuomioistuimelle tätä seikkaa koskevaa ennakkoratkaisupyyntöä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

122 Aluksi on tarkasteltava, onko liitännäisvalituksessa esitetty valitusperuste uusi, kuten Scheucher-Fleisch ym. väittävät.

123 Jos nimittäin asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa perusteita, joihin se ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden, vaikka unionin tuomioistuin on valitusasioissa toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. vastaavasti asia C-266/05 P, Sison v. neuvosto, tuomio 1.2.2007, Kok., s. I-1233, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

124 Käsiteltävässä asiassa tämä valitusperuste liittyy oikeudenkäyntiväitteeseen, jota se täydentää, jonka komissio oli nimenomaisesti saattanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi ja jonka mukaan riidanalaisesta päätöksestä nostettu kumoamiskanne oli jätettävä tutkimatta, koska päätös ei koskenut Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan ja erikseen.

125 Liitännäisvalitus on siten otettava tutkittavaksi.

126 Valitusperusteesta, johon komissio on vedonnut, on todettava, ettei sitä seikkaa, että riidanalainen päätös koski Scheucher-Fleisch ym:ita suoraan, perusteltu valituksenalaisessa tuomiossa pelkästään sillä, että nämä olivat velvollisia suorittamaan AMA:lle maksuosuuksia, toisin kuin komissio väittää.

127 Valituksenalaisen tuomion 37 kohdasta nimittäin ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustanut ratkaisunsa yhtäältä yhdelle näistä asianosaisista osoitettuun maksukehotukseen ja toisaalta AMA:n ja erään vähittäiskauppiaan internetsivuihin, joilta ilmeni, että AMA-merkinnät oli myönnetty ennen riidanalaista päätöstä.

128 Kuten tämän tuomion 44 kohdasta lisäksi ilmenee, vastustamatta jättämistä koskeva päätös koskee suoraan ja erikseen kaikkia asetuksen N:o 659/1999 tarkoitettuja asianomaisia osapuolia, siltä osin kuin osapuoli vetoaa kumoamisperusteisiin menettelyllisten oikeuksiensa turvaamiseksi.

129 Tästä seuraa, että liitännäisvalituksen ainoa valitusperuste johtaa jälleen kerran keskusteluun Scheucher-Fleisch ym:iden asemasta kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”asianomaisena osapuolena”.

130 Tässä on yhtäältä viitattava ensimmäisen valitusperusteen toiseen osaan annettuun vastaukseen.

131 Toisaalta on todettava, että Scheucher-Fleisch ym. ovat vastinekirjelmässään ja istunnossa arvostelleet sitä, etteivät ne joutuneet pelkästään osallistumaan toteutetun järjestelyn rahoittamiseen vaan myös kärsimään haittaa sen vuoksi, että AMA Marketingin toteuttamista mainoskampanjoista saivat etua vain näiden asianosaisten kilpailijat.

132 On syytä huomauttaa, että asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdan mukaan ”asianomaisella osapuolella” tarkoitetaan erityisesti henkilöä, yritystä tai yritysten yhteenliittymää, jonka etuihin tuen myöntäminen voi vaikuttaa, eli erityisesti tämän tuensaajan kanssa kilpailevia yrityksiä. Toisin sanoen kyseessä on ennalta määrittelemätön henkilöryhmä, mikä ei estä sitä, että yritystä, joka kilpailee välillisesti tuensaajan kanssa, voidaan pitää ”asianomaisena osapuolena”, jos se väittää, että tuen myöntäminen voi vaikuttaa sen etuihin, ja osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla, että tuella saattaa olla konkreettinen vaikutus sen asemaan (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Kronoply ja Kronotex, tuomion 63–65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

133 Koska nyt käsiteltävässä asiassa valituksenalaisessa tuomiossa on todettu, että Scheucher-Fleisch ym:iä oli pidettävä kyseisen asetuksen 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuina ”asianomaisina osapuolina”, valitusperuste, johon komissio on vedonnut liitännäisvalituksessa, on hylättävä perusteettomana.

134 Kaiken edellä esitetyn perusteella liitännäisvalitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

135 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla valitusmenettelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Scheucher-Fleisch ym. ovat vaatineet Itävallan tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Itävallan tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

136 Koska Scheucher-Fleisch ym. eivät ole vaatineet komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikuluja, tämä vastaa yksinomaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Päävalitus ja liitännäisvalitus hylätään.

2) Itävallan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset